

Meesterwerken uit vier eeuwen

Kunst

Tentoonstelling Museum Boymans te Rotterdam

De schilderstukken in het nieuwe gebouw van het Museum Boymans te Rotterdam zijn, om met Salomo te spreken, als gouden appelen op zilveren gebeeldde schalen. Waarbij men dan vooral niet moet vergeten, dat de afstand tusschen de schalen en de appels zeer, zeer groot is. Want elke expositie-zaal, hoe kunstzinnig ook van architectuur, is slechts een armelijk omhulsel van een parel van groote waarde. Wat buitenlandsche, doch niet minder Hollandsche meesters met palet, penseel en verfmengenschiepen (elk ander woord is hier te zwak) is met geen goud te betalen, al wilde men er vroeger vaak geen zilver voor uitleggen. Thans worden miljoenen besteed voor wat Rembrandt en Vermeer, Van Ostade en Potter voor weinige daalders van de hand deden. Ja, het is zoowel in 1849 als 1869 gebeurd, dat de stad Rotterdam weigerde op een zeer voordelig aanbod in te gaan, omdat men geen cent wilde uitgeven voor zaken, „welke alleen tot genoegen strekken”. Dat was wel zeer „zakelijk” geredeneerd, een koopmansgeslacht, dat enkel in gulden denkt, waardig.

En zoolang er nog vele zulke menschen zijn, zal de Vereeniging Rembrandt tot behoud en vermeerdering van kunstschatten in Nederland het wel niet verder brengen dan het blijkbaar stationaire getal van 500 leden; zooals de secretaris, de heer J. P. Kruseman (Scheepvaarthuis, Amsterdam) ons deze week vertelde. Maar de Vereeniging Rembrandt is ook net precies het omgekeerde van een gewone handelsvereniging: zij houdt de uitvoer uit Nederland zoo veel mogelijk tegen en be-

vordert de invoer. Neen, niet van zuivelproducten en grondstoffen, maar van kunstschatten. Want het is helaas zoo, dat telkens groot gevaar dreigt, dat werken van Nederlandsche beroemde meesters door buitenlanders opgekocht worden en dat vele stukken sedert eeuwen in buitenlandsche musea tallooze bewonderaars vinden. De keizerin Catharina van Rusland verzamelde op het eind der 18e eeuw 30 meesterstukken van Rembrandt en in Moskou en Petersburg verdrongen zich de kunstliefhebbers in ontroerende bewondering, maar Amsterdam had er geen weet van. De wereldoorlog met zijn verschrikkelijke gevolgen sloeg ook deze expositie uit elkaar.

En nu is de Vereeniging Rembrandt onvermoeid bezig om nog te redden wat te redden is. Vele meesterwerken zijn in 't bezit van particulieren en dan dringt steeds het gevaar van „uitvoer”; andere komen op publieke veiling of in een „boelhuis”. Daar is b.v. het onvergetelijke mooie stuk van Johannes Vermeer, de Heiland en de Emmausgangers, waarmee het Museum Boymans thans verrijkt is. De directeur-kunsthistoricus D. Hannema raakt er niet over uitgepraat. Dit kunstproduct was eigendom van een Westlandsch meisje. Door haar huwelijk met een Franschman kwam het in Monte Carlo terecht en werd daar verloot. Met medewerking van de Vereeniging Rembrandt heeft „Boymans” het kunnen aankopen en nu wordt het geëxposeerd; voor het eerst en tegelijk met de „Man met roode muts” van Rembrandt, ook op soortgelijke wijze verworven.

Naar aanleiding van het Regeeringsjubileum van onze Koningin wordt n.l. in dit museum van 25 Juni tot 16 October een groote tentoonstelling gehouden van

Meesterwerken uit vier eeuwen, 1400—1800

van circa 450 schilderijen en teekeningen, afkomstig uit Nederlandsch particulier bezit, in de laatste 40 jaar verzameld.

Uit de collectie Van Beuningen vindt men

er een groote verzameling „primitieven” uit de vijftiende eeuw, maar daarnaast ook nog nimmer tentoongestelde werken van groote meesters uit de Hollandsche, Vlaamsche, Duitsche, Italiaansche scholen; o.a. van den Boeren Breugel, Rembrandt, Johannes Vermeer, Pieter de Hooch, Rubens, Alb. Duerer, Titiaan, Tintoretto, Watteau en Chardin.

De vereeniging Rembrandt koopt zelf geen stukken, maar verleent b.v. aan musea rentelooze voorschotten, zoodat deze op een gegeven oogenblik hun slag kunnen slaan. Zoo iets moet in den regel op stel en sprong gebeuren, want er zijn vaak kapers op de kust.

De Vereeniging kreeg o.a. in 1895 een schenking van den heer D. Franken van f 100.000 en in 1928 een legaat van een onbekende dame, mej. van Weel uit Zierikzee van 2 ton; terwijl in 1930 het Nationaal Fonds groot f 560.000 gesticht werd. Dit fonds is nationaal en daarom is het jammer dat er slechts 29 leden en 20 donateurs in Rotterdam zijn; terwijl, zooals gezegd, het totale ledental van ruim 500 wel zeer ongunstig afsteekt bij de 11000 leden van een gelijksoortig Engelsch fonds.

Wij geven geen opsomming van de belangrijke stukken, welke in de loop van

ruim 50 jaar zijn aangekocht voor verschillende musea; we wijzen er slechts op dat Rotterdam niet stiefmoederlijk is bedeeft. Daarvan kan men zich op de tentoonstelling, welke heden geopend is, overtuigen.

Wij vestigen in 't bijzonder de aandacht van onze lezers op deze expositie, want we moeten helaas erkennen, dat er juist in onze kringen vaak te weinig belangstelling is voor de schoone scheppingen van kunstenaars bij de gratie Gods, menigmaal in de dubbele beteekenis van het woord. Daaraan hadden de ongeloofige kunstenaars niet zelden schuld, we weten het wel; maar Dr. Kuyper heeft ons duidelijk geleerd, dat Calvinisme en Kunst geen tegenstellingen zijn, doch dat de Kunst door het Christelijk geloof waarlijk vrijgemaakt wordt. De Kunst is een gave Gods: Zij vinde onder ons daarom meer waardeering dan tot heden bij menigeen het geval was. Het prachtoebouwen van „Boymans” doet de meesterwerken van vele eeuwen u op het voordeligst zien. Bijbelsche tafereelen gaan voor u leven. Ga en geniet!

Prof. Ir G. Diehl †

Te Delft is gister in den ouderdom van 56 jaar overleden Prof. Ir G. Diehl, hoogleraar in de architectuur aan de technische hoogeschool aldaar.

Gerardus Diehl werd 25 Januari 1882 in 's Gravenhage geboren waar hij de H.B.S. bezocht. Na zijn eind-examen was hij eenigen tijd op een kantoor werkzaam. In 1903 besloot hij voor bouwkundig ingenieur te gaan studeren. In 1908 slaagde hij, waarna hij gedurende drie jaar werkzaam was bij den bouw van het vredespaleis. Na architect te zijn geweest in Rotterdam en directeur van Bouw- en Woningtoezicht te Dordrecht, werd hij in 1924 benoemd tot hoogleeraar te Delft. De begrafenis geschiedt op Vrijdag 1 Juli a.s. op de algemeene begraafplaats te Delft.

KINDJE VERDRONKEN

ZUTFEN, 28 Juni. Gistermiddag is het driejarig zontje van Van B. bij het spelen in de Berkel geraakt en verdronken.

DOODELIJK VERKEERSONGEVAL

HEERLEN, 28 Juni. Door roekeloosheid is een fietser uit Heerlen (L.) door een vracht-

„De Emmausgangers”, het beroemde werk van Vermeer.